

EMMEΦNieuws

268

19 februari 2016

Zwaartekrachtgolven

Honderd jaar geleden voorspelde Albert Einstein dat ze bestonden, en nu zijn ze eindelijk gemeten: zwaartekrachtgolven. Onderzoekers van Caltech en MIT zijn er voor het eerst in geslaagd om te 'luisteren' naar rimpelingen in de ruimtetijd die ontstonden na het smelten van twee zwarte gaten. Dat gebeurde met behulp van twee Laser Interferometer Gravitational-wave Observatory (LIGO)-detectoren in de VS. Een historische ontdekking, en reden genoeg om de bekendmaking live te vertonen op het grote scherm in het Koningsbergergebouw. Ongeveer honderd belangstellenden waren aanwezig bij de bijeenkomst. Enrico Pajer (ITF) gaf een korte presentatie over zwaartekrachtgolven en het belang van deze ontdekking, waarna de persconferentie vanuit Washington, D.C. live te volgen was.

Meer informatie over de ontdekking kun je teruglezen in het persbericht van LIGO: <https://www.ligo.caltech.edu/news/ligo20160211>. Meer informatie voor het gebruik van de videowalls in het KBGis per e-mail verkrijgbaar: videowall@uu.nl. Zie ook: <https://intranet.uu.nl/videowalls-victor-j-koningsbergergebouw>

Marie Curie fellowships

Marie Curie fellowship zijn subsidies waarmee een wetenschapper tijdelijk in het buitenland kan werken. De uitslagen van de aanvragen voor Marie Curie fellowships komen nu binnen van EU. Binnen ons departement komen twee fellows: Stelios Myriokefalitakis bij Maarten Krol (IMAU) en Francisco Javier Hernandez Rueda bij Dries van Oosten (Nanofotonica). Stelios zal werken aan zijn project 'ODEON - Online DEposition over OceanNs: Modeling the effect of air pollution on ocean bio-geochemistry in an Earth System Model'. Francisco gaat aan de slag met 'ADMEP - Dynamics of femtosecond laser ablation of trapped dielectric and metallic nanoparticles'.

Marjolein de Jager wint de Jong Talent Aanmoedigingsprijs voor Natuurkunde

Ieder jaar ontvangen de beste eerstejaarsstudenten wiskunde, informatica, scheikunde en

natuurkunde van een universiteit de Jong Talent Aanmoedigingsprijs van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen (KHMW). Aan de prijs is een geldbedrag van 500 euro verbonden. Utrecht had dit jaar vijf prijswinnaars. Marjolein de Jager kreeg de prijs voor natuurkunde. Marjolein overwoog biomedische wetenschappen te studeren, maar koos na een inspirerend college 'particle physics' voor het pure exacte van natuurkunde. Het eerste jaar rondde ze af met een 9 gemiddeld. Naast haar studie speelt ze in het wedstrijdteam van de studentenhandbalvereniging, is ze lid van de Toneelcommissie van studievereniging A-Eskwadraat en volgt ze het honoursprogramma natuurkunde. Zie: <http://www.uu.nl/nieuws/marjolein-de-jager>

Samenwerking UU, NIOZ en NWO

Als start van de intensievere samenwerking die in 2015 is getekend, hebben de Universiteit Utrecht, het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee en NWO woensdag 27 januari symbolisch de trossen los gegooid. De instellingen gaan binnen het onderzoek en onderwijs meer samenwerken op het gebied van water en klimaat. Het NIOZ en de Universiteit Utrecht werken al meer dan 25 jaar samen, onder andere met het IMAU. Zo is al jaren een aantal toponderzoekers van het NIOZ als hoogleraar verbonden aan de Universiteit Utrecht. De Zwaartekrachtsubsidie naar het klimaatonderzoek werd mede aangevraagd door Hans Oerlemans. Bij de masterprogramma's Climate Physics en Marine Science zal de al aanwezige participatie door NIOZ-onderzoekers waar mogelijk worden vergroot.

In de media: Anna von der Heydt

Op BBC-Earth staat een artikel naar aanleiding van een Science-publicatie die onderdeel was van het fascinerende promotieonderzoek dat dr. Anna von der Heydt (IMAU) uitvoerde aan de Universiteit Twente. Von der Heydt werkte aan de theoretische vergelijkingen om te verklaren hoe een kleine garnaal door een knipbeweging met zijn ongewoon schaar een afschrikwekkend geluid produceert dat klinkt als een schot. Zie: <http://www.bbc.com/earth/story/20160129-the-shrimp-that-has-turned-bubbles-into-a-lethal-weapon>

Groenlands onderzoek in de media

Wolken spelen een grotere rol bij het smelten van de Groenlandse ijskap dan tot nu toe werd

aangenomen: een wolkendeken boven de ijskap vergroot de hoeveelheid smeltwater met een derde, in vergelijking met een situatie zonder wolken. Dat blijkt uit een internationale studie waaraan het IMAU deelnam, die op 12 januari werd gepubliceerd in Nature Communications.

Publicatie: Clouds enhance Greenland ice sheet meltwater runoff

K. van Tricht, S. Lhermitte, J.T.M. Lenaerts, I.V. Gorodetskaya, T. L'Ecuyer, B. Noël, M. R. van den Broeke, D.D. Turner en N.P.M. van Lipzig

Nature Communications 12 januari 2016, doi:10.1038/ncomm10266

De recente opwarming van de atmosfeer heeft invloed op het vermogen van ijskappen om smeltwater op te slaan, wat kan resulteren in een snellere afgifte van smeltwater uit de ijskap. De zogenaamde firnlagen, lagen van sneeuw en ijs net onder de oppervlakte van de ijskap, kunnen minder smeltwater opnemen dan eerder verwacht. Dat blijkt uit een nieuwe studie van onderzoekers uit Denemarken, de Verenigde Staten en Nederland, die verscheen in Nature Climate Change. Zie: <http://www.nature.com/nclimate/journal/>

Dies-week van A-Eskwadraat
De Dies-week van A-Eskwadraat is 16 tot en met 26 februari. Deze Dies is bijzonder, want hiermee wordt het negende lustrum van A-Eskwadraat gevierd. Deze week zijn er extra veel en ook bijzondere activiteiten om de verjaardag van de vereniging te vieren met onder andere het lustrumgala op 24 februari met als thema 'la Venezia'.

Dies UU

De Dies (verjaardag van de UU) op 29 maart is een geweldige gelegenheid voor nieuwe medewerkers om kennis te maken met het decorum van de UU. Daarom worden zij, maar ook alle andere collega's aangemoedigd om dit Lustrumjaar de tijd te nemen om de Dies-viering bij te wonen. Op intranet staat meer informatie: <https://intranet.uu.nl/actueel/nieuws/programma-rondom-dies-bekend-meld-je-nu-aan>
Hier kan je je ook aanmelden.

Onderwijsparade 2016

Op 3 maart 2016 vindt de jaarlijkse Onderwijsparade plaats. Met deze jaarlijkse 'optocht' van

studenten en docenten wil de Onderwijsparade een substantiële bijdrage leveren aan onderwijsverbetering. Het thema dit jaar is 'Academisch onderwijs – An Educated Guess'. Docenten, andere medewerkers en studenten treffen elkaar tijdens interactieve parallelsessies, op de Parademarkt en in het Kenniscafé om ideeën uit te wisselen en inspiratie op te doen over kwaliteit en ontwikkelingen in het onderwijs. Aan het einde van de middag worden de winnaars van de docentenprijzen bekendgemaakt. Het is dit jaar voor het eerst dat de Onderwijsparade een landelijk karakter krijgt: ook collega's van de andere Nederlandse universiteiten zijn uitgenodigd.

Het volledige programma staat online. Iedereen met interesse in onderwijs en studenten kan zich tot en met 25 februari aanmelden via het online inschrijfformulier.

Verhuizingen

Binnen het departement zullen verscheidene groepen naar een ander gebouw verhuizen. SAP zal naar het Ornstein laboratorium trekken. Zij zullen daar de tweede verdieping gaan delen met Nanofotonica. De vrijgekomen ruimte op de zevende etage van het BBG is dan beschikbaar voor Theorie. Zij trekken uit het Minnaert gebouw dat verbouwd gaat worden. De verhuizingen zullen in maart, april plaatsvinden.

B&O verslaglegging

Op 23 februari 2016 organiseert HR voor de 3e keer een workshop "B&O verslaglegging". Deze workshop is voor alle B&O gesprekshouders van de faculteit. Aanleiding voor deze workshop zijn vragen van enkele leidinggevendenden met betrekking tot het maken van effectieve en kwalitatief goede B&O verslagen. De training wordt georganiseerd door HR adviseurs in samenwerking met een jurist van de UU. Voor meer informatie, vragen en/of onduidelijkheden, kun je contact opnemen met Mariëlle van der Sterren of Hanny van Nistelrooij (tst. 3795/ e-mail: m.vandersterren@uu.nl of h.vannistelrooij@uu.nl).

Nico Willers naar DGK

Vanaf 1 maart is Nico Willers niet meer werkzaam bij Gebouwwzorg van Bèta. Na jarenlang verantwoordelijk geweest te zijn

voor de gebouwen in de Noordwesthoek beheerd te hebben, gaat Nico drie gebouwen van Diergeneeskunde beheren.

PROMOTIES EN ORATIES

De promoties en oraties vinden plaats in het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht. Samenvattingen van alle promotieonderzoeken zijn te vinden op www.uu.nl/nieuws

Woensdag 2 maart 2016, 14.30

Dhr. J.M. van Wessem MSc: High-resolution climate modelling of Antarctica and the Antarctic Peninsula. Promotor: prof.dr. M.R. van den Broeke. Copromotoren: dr. C.H. Reijmer en dr. W.J. van de Berg.

Maandag 7 maart 2016, 14.30

Dhr. M. Reicher MSc: Digital Calorimetry Using Pixel Sensors. Promotor: prof.dr. T. Peitzmann. Copromotor: dr. G.J.L. Nooren.

Maandag 14 maart 2016, 16.15

M. Veldhoen MSc: Identified particle yield associated with a high-pT trigger particle at the LHC. Promotor: prof.dr. T. Peitzmann. Copromotor: dr.ir. M. van Leeuwen.

AGENDA

Natuurkundig Gezelschap 1 maart, Atlas, KBG, 20.00-22.00 uur. Enrico Pajer (ITF): The Discovery of the Cosmos.

Onderwijsparade 3 maart, binnenstad Utrecht, 12.00- 18.30 uur.

A-Eskwadraat Fysicie 10 maart, 17.15-18.30 uur. Prof. dr. G.L.M. Cornelissen (UU, Wiskunde): In hoeverre bepalen waarnemingen (bijv. geluid) uniek een onderliggend object? De lezing wordt in het Engels gegeven. Drinks afterwards!

A-Eskwadraat Studiereis Kopenhagen – Stockholm, 19 - 27 maart. Zie: <http://reis.a-eskwadraat.nl>.

A-Eskwadraat, The Phantom of the Opera 29- 31 maart, de Koepelzaal van Het Huis, Boorstraat 17, 20.00- 22.00 uur. Kom naar één (of meer) van de voorstellingen van de musical The Phantom of the Opera! Dit geweldige stuk wordt opgevoerd door 11 leden van A-Eskwadraat

Redactie van EMMEΦ Nieuws

Peter Mertens (2725)

Joshua Peeters (2922)

Sarah Kok (4049)

science.phys.nieuws@uu.nl

EMMEΦ Nieuws 269 verschijnt op

woensdag 16 maart 2016

deadline vr. 11 maart 2016